

2018-09-17

R E M I S S V A R

Fastighetsmäklarinspektionen
Box 5045
650 05 Karlstad

FI Dnr 18-13248

Finansinspektionen
Box 7821
SE-103 97 Stockholm
[Brunnsgatan 3]
Tel +46 8 408 980 00
Fax +46 8 24 13 35
finansinspektionen@fi.se
www.fi.se

Skickas endast per e-post till: registrator@fmi.se

Förslag till Fastighetsmäklarinspektionens nya föreskrifter (KAMFS 2018: X) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism (Dnr: 5.1-1467-18)

Finansinspektionen (FI) tillstyrker i huvudsak Fastighetsmäklarinspektionens föreskrifter. FI anser dock att det första stycket av det allmänna rådet om kontroll av den verkliga huvudmannens identitet behöver formuleras om, samt avstyrker det allmänna rådets andra stycke. Vidare anser FI att bestämmelsen om rutiner och riktlinjer behöver förtydligas.

Rutiner och riktlinjer (8 §)

FI anser att bestämmelsen behöver förtydligas.

Av 2 kap. 8 § lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism (penningtvättslagen) framgår vad en verksamhetsutövares rutiner och riktlinjer ska omfatta. I förslagets 7 § finns en hänvisning till denna bestämmelse i penningtvättslagen. Vidare framgår av förslagets 8 § vilka rutiner en fastighetsmäklare ska ha. Innehållet i förslagets 8 § överensstämmer dock inte med innehållet i 2 kap. 8 § penningtvättslagen. FI noterar att till exempel rutiner för rapportering till Polismyndigheten och behandling av personuppgifter saknas i förslaget, rutiner som är centrala i verksamheten och av stor vikt. Det är för FI otydligt om den föreslagna 8 § har till syfte att komplettera eller precisera innehållet i penningtvättslagen. FI anser därför att bestämmelsen behöver förtydligas.

Kontroll av den verkliga huvudmannens identitet (Allmänna råd, första stycket)

FI anser att det allmänna rådet behöver formuleras om för att överensstämma med penningtvättslagens krav.

Enligt det allmänna rådet bör utredningen av om en juridisk person har en verklig huvudman som huvudregel utgå från uppgifterna som finns i Bolagsverkets register över verkliga huvudmän. Vidare framgår att en kontroll i Bolagsverkets register inte utesluter att ytterligare kontroller kan behöva göras i det enskilda fallet. I propositionen till penningtvättslagen framgår att det ”i vissa fall (FI:s kursivering) kan vara tillräckligt att förlita sig på registret över verkliga huvudmän”.¹ Utgångspunkten för genomförandet av kundkännedomåtgärder enligt penningtvättslagen är det riskbaserade förhållningssättet, vilket innebär att omfattningen av åtgärderna ska utgå från risken i det enskilda fallet. Därmed bör verksamhetsutövaren inte generellt endast förlita sig på uppgifterna i registret, men det är möjligt i vissa fall. Mot bakgrund av detta anser FI att det allmänna rådet behöver formuleras om för att överensstämma med penningtvättslagens krav.

Kontroll av den verkliga huvudmannens identitet (Allmänna råd, andra stycket)

FI avstyrker rådet eftersom det enligt FI:s bedömning inte överensstämmer med penningtvättslagen.

Enligt 3 kap. 8 § penningtvättslagen är huvudregeln att verksamhetsutövare ska utreda om kunden har en verklig huvudman. Undantag från regeln finns för det fall att kunden är ett aktiebolag vars aktier är upptagna till handel på en reglerad marknad i Sverige/EES/motsvarande marknad utanför EES. Om risken för penningtvätt och finansiering av terrorism är låg kan förenklade åtgärder vidtas enligt 3 kap. 15 § penningtvättslagen. Möjligheten att vidta förenklade åtgärder avseende kravet på identifiering och utredning av verklig huvudman innebär att en verksamhetsutövares kontroller, bedömningar och utredningar kan vara av mer begränsad omfattning och vidtas på annat sätt. Om en verklig huvudman inte kan identifieras så ska en alternativ verklig huvudman utses enligt 3 kap. 8 § tredje stycket penningtvättslagen. Kravet gäller under förutsättning att ingen verklig huvudman har kunnat identifieras eller om det finns anledning att anta att den som har identifierats inte är den verkliga huvudmannen. Att utse en alternativ verklig huvudman har därmed inget att göra med den risk för penningtvätt eller finansiering av terrorism som kan förknippas med en viss kundrelation. En verksamhetsutövare måste alltid utreda om det finns en verklig huvudman och utpekandet av en alternativ verklig huvudman gäller först då ingen verklig huvudman har kunnat identifieras.

I förslagets allmänna råd avseende kontroll av den verkliga huvudmannens identitet andra stycket sista mening framgår att fastighetsmäklaren, då risken bedöms vara lägre än normalt, bör kunna anse att ledande befattningshavare hos den juridiska personen är verkliga huvudmän. Det allmänna rådet tar därmed hänsyn till risken, något som är oväsentligt för frågan om identifiering

¹ Prop. 2016/17:173, s. 242 ff.

av verklig huvudmans identitet. Mot bakgrund av att det allmänna rådet enligt FI:s bedömning inte överensstämmer med penningtvättslagens krav på identifiering och kontroll av den verkliga huvudmannen avstyrker FI det allmänna rådet.

FINANSINSPEKTIONEN

Christian Lynne-Wandt
Avdelningschef
Penningtvätt

Anna Wigren
Senior jurist
08-408 981 55